

Hoofdstuk 6 Iedereen betaalt belasting

Weet je het nog?

Theorie

Als je een baan hebt, krijg je loon. Het afgesproken bedrag waarop nog niets is ingehouden, is het **bruto**loon. Daarop moet de werkgever **loonheffing** inhouden. Het loon dat daarna overblijft is je **netto**loon dat je op je bankrekening ontvangt.

Bruto inkomens uit arbeid en bezit zijn de **primaire** inkomens. Loon (of salaris) is inkomen uit **arbeid**. Huuropbrengsten, rente op spaargeld en dividend zijn inkomens uit **bezit**.

Netto inkomens en inkomens uit overdrachten zijn **secundaire** inkomens. Een uitkering is een inkomen uit **overdrachten**.

Een deel van de loonheffing bestaat uit premies voor de **volks**verzekeringen. Met dat geld worden de uitkeringen betaald waar iedere inwoner van Nederland recht op heeft. Je werkgever betaalt de premies voor de **werknemers**verzekeringen. Die zijn bestemd voor uitkeringen bij werkloosheid of arbeidsongeschiktheid. Alleen als je in **loondienst** werkt of gewerkt hebt, kun je daarvoor in aanmerking komen.

Als je inkomen te laag is, kun je **huurtoeslag** krijgen om de huur van je woning te kunnen betalen. Om dezelfde reden kun je **zorgtoeslag** krijgen, waarmee je een deel van de premie van de zorgverzekering kunt betalen. Deze toeslagen zijn, net als de bijstandsuitkering, voorbeelden van sociale **voorzieningen**.

Opdrachten

- 1 $0,28 \times \text{€ } 2.119 = \text{€ } 593,32$
 $\text{€ } 2.119 - \text{€ } 593,32 = \text{€ } 1.525,68$
of:
 $100\% - 28\% = 72\%$
 $0,72 \times \text{€ } 2.119 = \text{€ } 1.525,68$
- 2
  - 1 Als je werknemer bent, ontvang je een inkomen uit **arbeid**.
  - 2 Als je zak- of kleedgeld krijgt, dan ontvang je een **overdrachtsinkomen**.
  - 3 Huuropbrengst is een voorbeeld van inkomen uit **bezit**.
- 3
  - a $\text{€ } 147 \times 12 \div 52 = \text{€ } 33,92$ per week
  - b inkomen uit arbeid (bijaantje) en overdrachtsinkomen (zakgeld en kleedgeld)
- 4
  - Bruto loon, huur, pacht, rente en dividend zijn primaire inkomens.
  - Nettoloon behoort tot de primaire inkomens, een uitkering tot de secundaire inkomens.
  - De primaire inkomens zijn gelijkmatiger verdeeld dan de secundaire inkomens.

	volks- verzekering	werknemers- verzekering
bestemd voor alle inwoners	X	
voor mensen in loondienst		X
AOW	X	
WW		X

6 *Bijvoorbeeld:*

- bijstand
- huurtoeslag
- zorgtoeslag

7 a

				n															
1	v	e	r	z	e	k	e	r	i	n	g								
2	b	e	z	i	t														
3	h	u	u	r	t	o	e	s	l	a	g								
4	i	n	k	o	m	e	n	s											
5	v	o	l	k	s														
6	b	r	u	t	o	l	o	o	n										
7	z	o	r	g	t	e	s	l	a	g									
8	l	o	o	n															

- b Nettoloon = het loon dat je ontvangt na inhouding van loonbelasting en sociale premies.

Paragraaf 6.1 Je inkomen wordt belast

- 1** a Als je 16 bent.
 Als je een bijbaantje hebt.
 Als je scholier bent.
b Mogelijk is er teveel loonbelasting ingehouden op je loon.
c € 250
- 2** 1 De **werkgever** houdt loonheffing in op het **brutoloon**.
2 De premie **volksverzekeringen** is onderdeel van de loonheffing.
3 De **werkgever** betaalt zelf de premie **werknemersverzekeringen** aan de Belastingdienst.
- 3** a € 457,93 (loonheffing) – € 322,12 (loonbelasting) = **€ 135,81**
b Pensioenpremie. Ze spaart hiermee voor haar pensioen.
- 4** **4 → 3 → 1 → 2**
- 5** Totaal ingehouden: $12 \times € 297,41 = € 3.568,92$
Erdem krijgt het teveel ingehouden bedrag terug: $€ 3.568,92 - € 3.329 = € 239,92$
- 6** 1 Het eigenwoningforfait is **een deel van de waarde** van je woning.
2 Bijtelling reken je mee als je **privé in een auto van de zaak** rijdt.
- 7** a *Bijvoorbeeld:* giften aan goede doelen / vervoerskosten als je met het openbaar vervoer naar je werk reist
b *Bijvoorbeeld:* Doordat giften aftrekbaar zijn, betaal je minder belasting. Met dit belastingvoordeel stimuleert de overheid dat mensen geld geven aan goede doelen.
- 8** $€ 3.248,11 \times 12 = € 38.977,32$
 $€ 38.977,32 \times 1,08 = € 42.095,50 \rightarrow € 42.095$
Of: $0,08 \times 38.977,32 = 3.118,19$
 $€ 3.118,19 + € 38.977,32 = € 42.095,51 \rightarrow € 42.095$
- 9** a $0,005 \times € 255.000 = € 1.275$
b $0,023 \times € 185.000 = € 4.255$
- 10** $0,12 \times € 38.500 = € 4.620$

11 a € 1.200 + € 624 = € 1.824

b

Inkomen box 1			
Inkomsten:	Loon	€ 42.095	(8)
	Eigenwoningforfait:	€ 1.275	(9a)
	Bijtelling auto van de zaak:	€ 4.620 +	(10)
		€ 47.990	
Aftrekposten:	Hypotheekrente	€ 4.255	(9b)
	Studiekosten	€ 1.824 +	(11a)
		€ 6.079 → € 6.079 -	
Belastbaar inkomen:		€ 41.911	(11b)

Paragraaf 6.2 Hoeveel belasting betaal je?

- 1 a** $€ 1.650 \times 12 = € 19.800$
 $€ 19.800 \times 1,08 = € 21.384$
 Of:
 $0,08 \times € 19.800 = € 1.584$
 $€ 1.584 + € 19.800 = € 21.384$
- b** In de techniek en de ICT hebben ze dringend personeel nodig.
~~e Bijvoorbeeld: Je hebt na vijf jaar meer werkervaring / Je loon stijgt vaak mee met de inflatie.~~
- 2** € 36.500 is het meest voorkomende inkomen. Veel mensen verdienen minder, veel mensen net iets meer. De meerderheid van de Nederlanders heeft een belastbaar inkomen dat lager is dan € 68.508, het inkomen in schijf 1.
- 3 a** 1 Tim hoeft alleen het tarief van 37,1% te gebruiken.
 2 $0,371 \times € 31.500 = € 11.686,50 \rightarrow € 11.686$
- b** 1 Yara moet beide tarieven gebruiken: € 37,1% en 49,5%.
 2 stap 1 Inkomen in schijf 1: € 68.508
 Inkomen in schijf 2: $€ 74.000 - € 68.508 = € 5.492$
 stap 2 In schijf 1 betaalt Yara $0,371 \times € 68.508 = € 25.416,47 \rightarrow € 25.416$
 In schijf 2 betaalt Yara $0,495 \times € 5.492 = € 2.718,54 \rightarrow € 2.718$
 stap 3 In box 1 betaalt Yara in totaal $€ 25.416 + € 2.718 = € 28.134$

4	belastbaar inkomen	belasting box 1	belasting box 1 in % van het belastbaar inkomen
	€ 60.000	€ 22.260	37,1%
	€ 70.000	€ 26.154	37,4%
	€ 80.000	€ 31.104	38,9%
	€ 90.000	€ 36.054	40,1%

Berekeningen:

- a** € 60.000: $0,371 \times € 60.000 = € 22.260$
 € 70.000: inkomen in schijf 1: € 68.508
 inkomen in schijf 2: $€ 70.000 - € 68.508 = € 1.492$
 belasting in schijf 1: $0,371 \times € 68.508 = € 25.416,47 \rightarrow € 25.416$
 belasting in schijf 2: $0,495 \times € 1.492 = € 738,54 \rightarrow € 738$
 totale belasting in box 1: $€ 25.416 + € 738 = € 26.154$
- € 80.000: inkomen in schijf 1: € 68.508
 inkomen in schijf 2: $€ 80.000 - € 68.508 = € 11.492$
 belasting in schijf 1: $0,371 \times € 68.508 = € 25.416,47 \rightarrow € 25.416$
 belasting in schijf 2: $0,495 \times € 11.492 = € 5.688,54 \rightarrow € 5.688$
 totale belasting in box 1: $€ 25.416 + € 5.688 = € 31.104$
- € 90.000: inkomen in schijf 1: € 68.508
 inkomen in schijf 2: $€ 90.000 - € 68.508 = € 21.492$
 belasting in schijf 1: $0,371 \times € 68.508 = € 25.416,47 \rightarrow € 25.416$
 belasting in schijf 2: $0,495 \times € 21.492 = € 10.638,54 \rightarrow € 10.638$
 totale belasting in box 1: $€ 25.416 + € 10.638 = € 36.054$
- b** $€ 22.260 \div € 60.000 \times 100\% = 37,1\%$

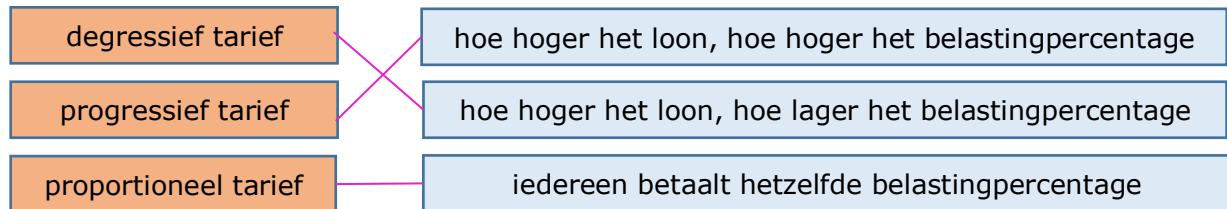
$$€ 26.154 \div € 70.000 \times 100\% = \mathbf{37,4\%}$$

$$€ 31.104 \div € 80.000 \times 100\% = \mathbf{38,9\%}$$

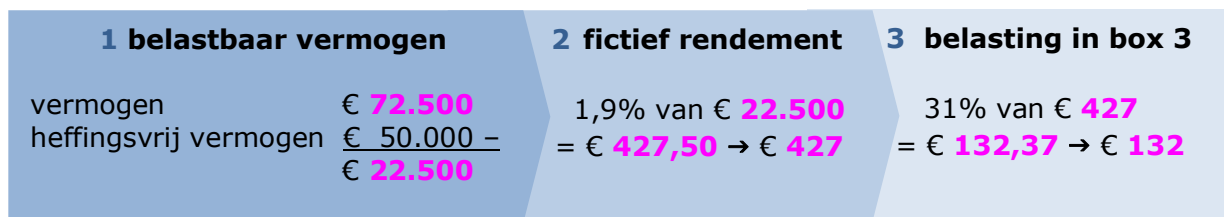
$$€ 36.054 \div € 90.000 \times 100\% = \mathbf{40,1\%}$$

c De belastingpercentages stijgen naarmate het belastbaar inkomen stijgt.

5

6 a

Berekeningen:

- a
stap 1 (belastbaar vermogen)	€ 72.500 - € 50.000 = € 22.500
stap 2 (fictief rendement)	0,019 × € 22.500 = € 427,50 → € 427
stap 3 (vermogensrendementsheffing)	0,31 × € 427 = € 132,37 → € 132
- b
stap 1	€ 84.250 - € 50.000 = € 34.250
stap 2	0,019 × € 34.250 = € 650,75 → € 650
stap 3	0,31 × € 650 = € 201,50 → € 201

7

- a De eerste € 50.000 reken je niet mee (heffingsvrij vermogen)
Over € 50.000 - € 100.000:	0,019 × € 50.000 = € 950
Over € 100.000 - € 110.000:	0,045 × € 10.000 = € <u>450</u> +
Totaal rendement:	€ 1.400
- De belasting daarover is 0,31 × € 1400 = € **434**

- b De eerste € 50.000 reken je niet mee (heffingsvrij vermogen)
Over € 50.000 - € 100.000:	0,019 × € 50.000 = € 950
Over € 100.000 - € 1000.000:	0,045 × € 900.000 = € 40.500
Over alles boven € 1000.000:	0,0569 × € 1.100.000 = € <u>62.590</u> +
Totaal rendement:	€ 104.040

8

box 1	€ 22.198
box 3	€ <u>243</u> +
	€ 22.441
heffingskortingen	€ <u>3.562</u> -
inkomstenbelasting	€ 18.879

9

- a Het vermogen van Joachim valt binnen het heffingsvrij vermogen.
- b € 11.432 - € 3.221 = € 8.211
- c Op Joachims loon is meer loonheffing ingehouden dan hij aan inkomstenbelasting verschuldigd is. Hij krijgt € 8.453 - € 8.211 = € **242** terug

Paragraaf 6.3 Eerlijk zullen we alles delen?

- 1
  - a Humanitas Deventer laat (zes) studenten in het woon- en zorgcentrum wonen onder voorwaarde dat ze 30 uur per maand een 'goede buur' zijn.
  - b De kamers zijn (veel) ruimer dan gewone studentenkamers. Ook is het voor studenten vaak erg moeilijk om geschikte woonruimte te vinden.
  - c *Bijvoorbeeld:*
    - Ja, het lijkt me leuk om regelmatig met ouderen bezig te zijn.*Of:*
    - Nee, het lijkt me leuker om met leeftijdsgenoten te wonen.

- 2 *Bijvoorbeeld:*
  - Ik behoor tot de actieven, want ik heb een bijbaantje.*Of:*
  - Ik heb geen bijbaantje en krijg geen uitkering, dus ik hoor bij geen van beide.

- 3 Het aantal inactieven stijgt ten opzichte van het aantal actieven. (De i/a ratio wordt groter.)

- 4
  - a Er moeten voldoende actieven zijn om de uitkeringen van de inactieven te kunnen betalen.
  - b Doordat actieven met premies en belasting een deel van hun inkomen afstaan, wordt hun (netto) inkomen lager. Hierdoor kunnen inactieven een uitkering krijgen en wordt het inkomensverschil tussen actieven en inactieven kleiner.
  - c Als er meer actieven komen, betalen meer mensen loonbelasting en sociale premies. Hierdoor kunnen de tarieven omlaag.
  - d Actieven houden dan meer nettoloon over.

- 5
  - a *Bijvoorbeeld:*
    - Het aandeel ouderen in de totale bevolking neemt toe.
    - De gemiddelde leeftijd van de bevolking stijgt.
    - Het aantal inactieven groeit harder dan het aantal actieven.
    - De AOW-uitgaven gaan omhoog.
  - b Door het verhogen van de AOW-leeftijd neemt het aantal actieven toe. Er zijn dan meer mensen die premie betalen. Tegelijk daalt het aantal inactieven. Er zijn dan minder mensen die recht hebben op een AOW-uitkering.

- 6
  - a Laag opgeleiden beginnen vaak al jong met werken. Door verhoging van de AOW-leeftijd moeten ze nu nog langer doorwerken.
  - b Wie vervolgonderwijs heeft gevolgd, begon later te werken. Daarom werken hoger opgeleiden tot tien jaar korter dan laag opgeleiden.
  - c In Duitsland telt het aantal jaren dat je gewerkt hebt.
  - d Mensen met een lagere opleiding doen vaak zwaarder werk en werken langer dan mensen met een hogere opleiding.

- 7
  - a Geen verandering. Iedereen krijgt er naar verhouding (= in procenten) evenveel bij.
  - b Denivellering. Mensen met een hoog inkomen gaan minder belasting betalen, voor degenen met een lager inkomen verandert er niets.
  - c Nivellering. Meer heffingskorting → minder belasting. Netto € 200 erbij is naar verhouding meer voor mensen met een laag inkomen dan voor degenen met een hoger

inkomen.

- 8** Deze maatregel werkt nivellerend. Iedereen krijgt hetzelfde bedrag. Voor mensen met een lager inkomen is dat naar verhouding (dus in procenten) meer dan voor mensen met een hoger inkomen.
- 9**
- 1 Door verandering van het schijventarief betaalt hij **meer** belasting.
In verhouding worden de inkomensverschillen **groter**.
Voor Jason werkt deze aanpassing **denivellerend**.
  - 2 Door verandering van het schijventarief betaalt ze **minder** belasting.
In verhouding worden de inkomensverschillen **groter**.
Voor Siti werkt deze aanpassing **denivellerend**.

Paragraaf 6.4 Iedereen betaalt mee

- 1 a Hij deed nieuwe en verbeterde belastingaangiften.
 b In de nieuwe aangiften leek hij een lager inkomen te hebben dan eerst.
 c Het gaat om de volgende twee onderstreepte zinnen:

Man opgepakt voor oplichting

Een 37-jarige man is vandaag opgepakt voor belastingfraude. De man deed eind maart nieuwe en verbeterde aangiften inkomstenbelasting over de afgelopen drie jaar. In eerdere aangiften leek de man een ander, veel hoger inkomen te hebben. Het vermoeden is dat de verdachte verzonnen bedragen heeft ingevuld met hogere aftrekposten. Ook vulde hij een hogere ingehouden loonheffing in dan vorige keren. De Belastingdienst heeft voorkomen dat de man honderdduizenden euro's zou ontvangen.

- d honderdduizenden euro's
- 2 Het draagkrachtbeginsel hoort bij een **progressief** belastingtarief.
- 3 **B** (hoe hoger het inkomen, hoe meer belasting er in verhouding betaald moet worden)
- 4 a Bij € 20.000 € **3.600 (ca.)**
 Bij € 40.000 € **4.200 (ca.)**
 Bij € 60.000 € **2.900 (ca.)**
 Bij € 80.000 € **1.500 (ca.)**
 b Bij inkomens hoger dan € 40.000 **daalt** de arbeidskorting. Hierdoor betaal je met een hoger inkomen **meer** belasting.
- 5 Door het draagkrachtbeginsel staan mensen met een hoger inkomen een groter deel af dan mensen met lagere inkomens. Hierdoor worden de inkomensverschillen kleiner.
- 6 Bij de motorrijtuigenbelasting betaal je voor het gebruik van de autowegen (die de overheid aanlegt en onderhoudt).
- 7 a Elektrische auto's zijn duurder in aanschaf.
 b *Bijvoorbeeld:*
 - De gebruikskosten zijn lager.
 - Elektriciteit is goedkoper dan benzine en diesel.
 - Je betaalt geen motorrijtuigenbelasting (wegenbelasting).
 c De overheid wil met dit belastingvoordeel de verkoop van elektrische auto's stimuleren. (Misschien verwacht de overheid dat dat na 2025 niet meer nodig is.)
- 8 a Bij rekeningrijden is sterker sprake van het profijtbeginsel: hoe meer je rijdt, hoe meer je betaalt. Bij de motorrijtuigenbelasting betaal je net zo veel als je veel of weinig rijdt.
 b *Bijvoorbeeld:*
 - Ik vind het rekeningrijden eerlijker, want dan betaal je op basis van hoeveel je gebruikmaakt van de wegen.
Of:
 - Ik vind de motorrijtuigenbelasting eerlijker, ook voor mensen die weinig rijden zijn goede wegen belangrijk.

- 9 a** Johannes betaalt € 157 per kwartaal (= drie maanden).
Dat is € 157 ÷ 3 = **€ 52,33** per maand.
- b** Belasting per jaar: € 157 × 4 = € 628
Brandstof per jaar: € 0,12 × 16.000 = € 1.920 +
Kosten belasting / brandstof per jaar: € 2.548
Kosten per kilometer: € 2.548 ÷ 16.000 = **€ 0,16**
- 10 a** Belasting per jaar: € 360 × 4 = € 1.440
Brandstof per jaar: € 0,07 × 23.000 = € 1.610 +
Kosten belasting + brandstof per jaar: € 3.050
Kosten per kilometer: € 3.050 ÷ 23.000 = **€ 0,13**
- b** Belasting per jaar: € 182 × 4 = € 728
Brandstof per jaar: € 0,12 × 23.000 = € 2.760 +
Kosten belasting / brandstof per jaar: € 3.488
Kosten per kilometer: € 3.488 ÷ 23.000 = **€ 0,15**
Voor Jacob is rijden op benzine **niet goedkoper**.
- 11 a** Zo betalen we samen voor de collectieve voorzieningen waar we allemaal gebruik van kunnen maken.
- b** belastingfraude
- c** - Als er mensen zijn die de belasting ontduiken, verliezen anderen de motivatie om wel belasting te betalen.
- Belastingontduiking kost de overheid jaarlijks miljarden euro's.

Samenvatting

Paragraaf 6.1 Je inkomen wordt belast

Iedere maand houdt je werkgever **loonheffing** in op je brutoloon en draagt dit af aan de **fiscus** (de Belastingdienst). De loonheffing is inkomstenbelasting die je **vooruit** betaalt. Het belangrijkste deel van de inkomstenbelasting bereken je in box **1**. Deze box gaat over het **belastbaar** inkomen. Dat bestaat uit inkomen dat je met je werk verdient. Huiseigenaren moeten daar het **eigenwoningforfait** bij optellen. Wie een auto van de zaak privé gebruikt, moet ook rekening houden met de **bijtelling**. Op je inkomen kun je **afrekposten** in mindering brengen, waardoor je minder belasting betaalt.

Paragraaf 6.2 Hoeveel belasting betaal je?

Box 1 gaat over je inkomen uit werk en woning. Je berekent de inkomstenbelasting daarover met het **schijventarief**. Over het deel van je inkomen dat boven een bepaalde grens komt, betaal je een hoger percentage. Je noemt dit een **progressief** belastingtarief.

In box **3** betaal je belasting over inkomen uit je **vermogen**, zoals spaargeld en beleggingen. Deze belasting heet **vermogensrendementsheffing**.

Dankzij het **heffingsvrij** vermogen betaal je over een deel van je vermogen geen belasting. Over het vermogen dat daar bovenuit komt, bereken je een **fictief** rendement en daarover betaal je belasting. Van de belasting in box 1 en box 3 mag je de **heffingskorting** aftrekken. Het bedrag dat overblijft ben je aan inkomstenbelasting verschuldigd.

Paragraaf 6.3 Eerlijk zullen we alles delen?

Mensen met betaald werk behoren tot de **actieven**. Zij betalen door middel van premies en belasting mee aan het inkomen van mensen met een uitkering, de **inactieven**.

Doordat het aantal ouderen toeneemt, hebben we te maken met **vergrijzing**. Hierdoor wordt het aantal inactieven groter in verhouding tot het aantal actieven.

Door **herverdeling** van inkomens maakt de overheid de verschillen tussen inkomens in verhouding kleiner. Dit heet **nivellering**. Als de inkomensverschillen in verhouding juist groter worden, spreek je van **denivellering**.

Paragraaf 6.4 Iedereen betaalt mee

Bij de inkomstenbelasting past de overheid het **draagkracht**beginsel toe. Wie veel kan betalen, moet dan ook meer betalen.

Voor het bezit van een auto betaal je **motorrijtuigen**belasting. Hierbij wordt uitgegaan van het **profijt**beginsel. Dat houdt in dat je betaalt voor een goed of dienst waar je gebruik van maakt.

De overheid heeft belastinginkomsten nodig om goed te kunnen functioneren. Toch betalen sommige mensen met opzet te weinig belasting, bijvoorbeeld door bij de aangifte onjuiste informatie te geven. Dit noemt je **belastingontduiking** en is strafbaar.

Herhalingsopdrachten**paragraaf 6.1 Je inkomen wordt belast**

- 1 fiscus
- 2 belasting
 belasting + premies volksverzekeringen
 belasting + premies werknemersverzekeringen
 belasting + premies volksverzekeringen + premies werknemersverzekeringen
- 3 Als de aanslag inkomstenbelasting hoger is dan de ingehouden loonheffing, dan moet je bijbetalen.
 Als je loonheffing hebt betaald, krijg je soms een deel daarvan terug via de inkomstenbelasting.
 De inkomstenbelasting wordt na afloop van een jaar berekend.
 Hoe hoger de loonheffing, hoe meer inkomstenbelasting je moet bijbetalen.
- 4 Inkomen is het geld dat je ontvangt (uit arbeid, bezit, overdrachten). Belastbaar inkomen is het deel van je inkomen waarover de belasting berekend wordt.
- 5 **a** Met een hogere WOZ-waarde wordt het eigenwoningforfait hoger. Omdat je het eigenwoningforfait moet optellen bij je inkomen, wordt je belastbaar inkomen hoger.
b De aftrek van de hypotheekrente.
- 6 **a** *Bijvoorbeeld:* hypotheekrente / giften / kosten woon-werkverkeer met het OV.
b Aftrekposten zorgen voor een lager belastbaar inkomen.

Herhalingsopdrachten**paragraaf 6.2 Hoeveel belasting betaal je?**

7

	box 1	box 3
aftrekposten	☒	
belastbaar inkomen	☒	
belastbaar vermogen		☒
bijtelling	☒	
eigenwoningforfait	☒	
fictief rendement		☒
heffingsvrij vermogen		☒
vermogensrendementsheffing		☒

- 8 **a** degressief tarief
 progressief tarief
 proportioneel tarief
b Hoe hoger je inkomen is, des te hoger het percentage belasting dat je betaalt.
c degressief tarief

- progressief tarief
  - proportioneel tarief
- d** Het percentage belasting is hetzelfde voor alle inkomens.

9 a spaargeld en beleggingen

b vermogensrendementsheffing en belasting over het vermogen

10 a Zij betalen vermogensrendementsheffing omdat hun vermogen niet uitkomt boven het heffingsvrij vermogen.

b belastbaar vermogen: $€ 66.900 - € 50.000 = € 16.900$
 fictief rendement 1,9%: $0,019 \times € 16.900 = € 321,10$
 vermogensrendementsheffing: $0,31 \times € 321,10 = € 99,54 \rightarrow € 99$

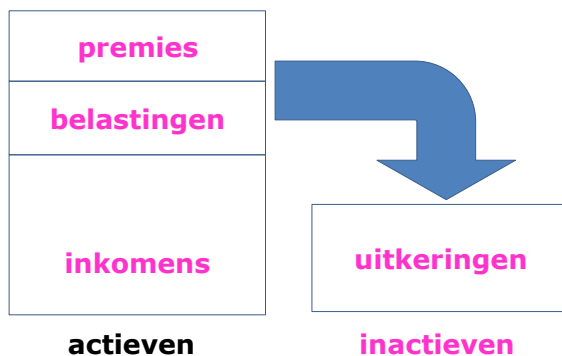
11 Een aftrekpost breng je in mindering op je inkomen (in box 1), vóóordat je de belasting berekent. Je belastbaar inkomen wordt er lager door.

Een heffingskorting breng je in mindering op de totaal berekende belasting in box 1 en 3. Hierdoor betaal je minder belasting.

Herhalingsopdrachten

paragraaf 6.3 Eerlijk zullen we alles delen?

12

13 4 → 3 → 1 → 2

14 Door de verhoging van de AOW-leeftijd gaat het aantal mensen dat AOW krijgt omlaag, waardoor de uitgaven dalen. Tegelijk wordt het aantal actieven groter, waardoor de premieontvangsten toenemen.

- 15** 1 Een progressief belastingtarief zorgt voor **nivellering** van inkomens.
 2 Een degressief belastingtarief zorgt voor **denivellering** van inkomens.

Herhalingsopdrachten

paragraaf 6.4 Iedereen betaalt mee

- 16** Iedereen betaalt naar verhouding evenveel belasting.
 Mensen die meer kunnen betalen, moeten ook meer belasting betalen.

- Mensen die meer kunnen betalen, hoeven minder belasting te betalen.

17 Bij het profijtbeginsel betaal je omdat je gebruikmaakt van goederen of diensten die de overheid levert.

18 a Je maakt gebruik van de wegen (en alle voorzieningen die daar bij horen).

- b**
- De aanschafprijs van een auto.
  - De brandstof waar een auto op rijdt.
  - De leeftijd van een auto.
  - Het gewicht van een auto.

19	juist	onjuist
Belastingfraude is een ander woord voor belastingontduiking.	☒	
Belastingontduiking is het te laat betalen van je belasting.		☒
Belastingontduiking kan ervoor zorgen dat mensen geen motivatie meer hebben om belasting te betalen.	☒	
Met opzet verkeerd aangifte doen is belastingontduiking.	☒	

Plusopdrachten**paragraaf 6.1 Je inkomen wordt belast**

- 1
  - a Julia is niet in loondienst.
  - b Ze moet aan het eind van het jaar alle inkomstenbelasting in één keer betalen.
- 2
  - a De overheid wil elektrisch rijden stimuleren.
  - b $0,12 \times \text{€ } 38.000 = \text{€ } 4.560$
  - c $0,22 \times \text{€ } 38.000 = \text{€ } 8.360$
  - d Als je een auto van de zaak privé gebruikt, is dat inkomen in natura. Je bespaart de kosten van een eigen auto.
- 3 Duurder. Als de aftrek van de hypotheekrente omlaag gaat, wordt het belastbaar inkomen hoger. Als eigenaar van een huis ga je dan meer belasting betalen.

Plusopdrachten**paragraaf 6.2 Hoeveel belasting betaal je?**

- 4 Chris' inkomen valt in twee schijven:
  - in schijf 1: € 68.508
  - in schijf 2: € 71.000 – € 68.508 = € 2.492
 In box 1 betaalt Chris:
  - belasting in schijf 1: $0,371 \times \text{€ } 68.508 = \text{€ } 25.416,47$
  - belasting in schijf 2: $0,495 \times \text{€ } 2.492 = \text{€ } 1.233,54$
 totale belasting in box 1: $\text{€ } 25.416,47 + \text{€ } 1.233,54 = \text{€ } 26.650,01 \rightarrow \text{€ } 26.650$
 Als percentage van zijn inkomen is dat $\text{€ } 26.650 \div \text{€ } 71.000 \times 100\% = \mathbf{37,5\%}$.
Opmerking: in werkelijkheid is het nog lager, omdat in deze berekening geen rekening gehouden is met de heffingskorting.
- 5 De overheid gaat uit van een fictief rendement van 1,9%, terwijl de spaarrentes in werkelijkheid veel lager zijn.
- 6
  - a Voor alle leeftijdsgroepen van 45 jaar en ouder.
  - b Voor geen enkele groep.

Plusopdrachten**paragraaf 6.3 Eerlijk zullen we alles delen?**

- 7 *Bijvoorbeeld:*
  - de AOW-leeftijd verhogen
  - de arbeidsparticipatie stimuleren
  - met overheidsprojecten meer werkgelegenheid scheppen
  - met belastingmaatregelen de werkgelegenheid bij bedrijven stimuleren
- 8 Tot de inactieven, want vrijwilligers doen geen betaald werk.

- 9** **a** Kosten voor de zorg. Oudere mensen hebben meestal meer zorg nodig.
b Na 2040 zullen de kosten van de AOW afnemen. Dan kan de loonheffing omlaag.
- 10** **a** De steun van Stichting Leergeld werkt nivellerend, want alleen mensen met lagere inkomens krijgen die steun. De inkomensverschillen worden in verhouding kleiner.
b Dit werkt denivellerend. Iedereen moet hetzelfde lesgeld betalen. Voor mensen met een lager inkomen is het bedrag aan lesgeld in verhouding meer dan voor mensen met een hoger inkomen. De inkomensverschillen worden in verhouding groter.

Plusopdrachten

paragraaf 6.4 Iedereen betaalt mee

- 11** draagkrachtbeginsel
 profijtbeginsel
 solidariteitsbeginsel

12 *Bijvoorbeeld:*

- De aanleg en het onderhoud van wegen kost veel geld.
- De maatschappelijke kosten van autorijden zijn hoog (bijvoorbeeld vanwege de vervuiling en verkeersongevallen).

13 **a** *Bijvoorbeeld:*

- Met oldtimers wordt weinig gereden.
- De overheid wil het gebruik en behoud van oldtimers steunen met belastingvoordeel.

b *Bijvoorbeeld:*

- Mensen met een nieuwere auto die ook weinig kilometers maken, moeten ook gewoon wegenbelasting betalen.
- De maatschappelijke kosten van oldtimers zijn hoger (vanwege hun oude motoren zijn deze auto's vervuilender).

14 De overheid wil zo controleren of de gegevens wel kloppen die in de aangifte staan.

15 Als mensen zien dat anderen ongestraft belasting ontduiken, zullen sommige mensen ervoor kiezen om zelf ook geen belasting meer te betalen.

Rekenen*Belastbaar inkomen berekenen (box 1)*

- 1** a $€ 623 + € 119 = € 742$
 b $€ 2.139 - € 742 = € 1.397$
- 2** a $0,005 \times € 325.000 = € 1.625$
 b $0,021 \times € 310.000 = € 6.510$
 c $€ 1.625 - € 6.510 = € 4.885$ lager
- 3** $0,22 \times € 32.900 = € 7.238$
- 4** a inkomen: $€ 92.500 \times 12 = € 1.110.000$
 aandeel in de winst: $0,007 \times € 290.000.000 = € 2.030.000$
 totaal: $€ 1.110.000 + € 2.030.000 = € 3.140.000$
 b $0,025 \times € 1.400.000 = € 35.000$
 c $€ 1.700.000 - € 1.110.000 = € 590.000$
 $0,0235 \times € 590.000 = € 13.865$
 $€ 13.865 + € 5.550 = € 19.415$
 d $0,22 \times € 145.000 = € 31.900$
 e inkomen: $€ 3.140.000$
 eigenwoningforfait: $€ 19.415$
 bijtelling: $€ 31.900 +$
 $€ 3.191.315$
 aftrekposten: $€ 35.000 -$
 belastbaar inkomen: **€ 3.156.315**
- 5** a $€ 3.118 \times 12 = € 37.416$
 $€ 37.416 \times 1,08 \times 1,083 = € 43.763,25$
 b jaarinkomen: $€ 43.763$
 bijtelling: $€ 4.768 +$
 $€ 48.531$
 aftrekposten: $€ 928 -$
 belastbaar inkomen: **€ 47.603**
 c $€ 4.768 \div 16 \times 100 = € 29.800$

Rekenen met het schijventarief (box 1)

- 6** a $€ 68.508$
 $0,371 \times € 68.508 = € 25.416,47 \rightarrow € 25.416$
 b $€ 69.990 - € 68.508 = € 1.482$
 $0,495 \times € 1.482 = € 733,59 \rightarrow € 733$
 c $€ 25.416 + € 733 + = € 26.149$

- 7 a** $0,371 \times \text{€ } 31.690 = \text{€ } 11.756,99$
b inkomen in schijf 1: € 68.508
 inkomen in schijf 2: € 80.900 - € 68.508 = € 12.392
 belasting in schijf 1: $0,371 \times \text{€ } 68.508 = \text{€ } 25.416,47 \rightarrow \text{€ } 25.416$
 belasting in schijf 2: $0,495 \times \text{€ } 12.392 = \text{€ } 6.134,04 \rightarrow \text{€ } 6.134$
 $\text{€ } 25.416 + \text{€ } 6.134 = \text{€ } 31.550$

Vermogensrendementsheffing berekenen (box 3)

- 8 a** € 61.000 - € 50.000 = **€ 11.000**
b $0,019 \times \text{€ } 11.000 = \text{€ } 209$
c $0,31 \times \text{€ } 209 = \text{€ } 64 \rightarrow \text{€ } 64$
- 9 a** De eerste € 50.000 is heffingsvrij vermogen
 Rendement over € 50.000 - € 82.700: $0,019 \times \text{€ } 32.700 = \text{€ } 621,30$
 Vermogensrendementsheffing: $0,31 \times \text{€ } 621,30 = \text{€ } 192,60 \rightarrow \text{€ } 192$
b De eerste € 50.000 is heffingsvrij vermogen
 Over € 50.000 - € 100.000: $0,019 \times \text{€ } 50.000 = \text{€ } 950$
 Over € 100.000 - € 250.000: $0,045 \times \text{€ } 150.000 = \text{€ } 6.750 +$
 Totaal rendement: € 7.700
 Belasting in box 3: $0,31 \times \text{€ } 7.700 = \text{€ } 2.387$

Inkomstenbelasting berekenen

- 10 a** *inkomen:* € 41.900
 eigenwoningforfait: $0,005 \times \text{€ } 260.000 = \text{€ } 1.300$
 bijtelling auto van de zaak: $0,16 \times \text{€ } 32.500 = \text{€ } 5.200 +$
 € 48.400
- afrekposten:*
 hypotheekrente: $0,032 \times 210.000 = \text{€ } 6.720$
 andere afrekposten: € 1.957 +
 € 8.677 → € 8.677 -
 belastbaar inkomen: € 39.723

Het belastbaar inkomen valt helemaal binnen schijf 1.

belasting in box 1: $0,371 \times \text{€ } 39.723 = \text{€ } 14.737,23 \rightarrow \text{€ } 14.737$

- b** vermogen: € 39.450 + € 12.600 = € 52.050
 belastbaar vermogen: € 52.050 - € 50.000 = € 2.050
 fictief rendement: $0,019 \times \text{€ } 2.050 = \text{€ } 38,95$
 belasting in box 3: $0,31 \times \text{€ } 38,95 = \text{€ } 12,07 \rightarrow \text{€ } 12$
- c** belasting in box 1 + box 3: € 14.737 + € 12 = € 14.749
 heffingskorting: € 1.805 -
 verschuldigde inkomstenbelasting: **€ 12.944**

- 11 a** $€ 3.885 - € 2.963 = € 922$
 $€ 922 \div € 2.963 \times 100\% = \mathbf{€ 31,1\%}$
- b** Nettoloon Esther: $€ 2.963 - € 1.030 = € 1.933$
Nettoloon Semih: $€ 3.885 - € 1.540 = € 2.345$
 $(€ 2.345 - € 1.933) \div € 1.933 \times 100\% = \mathbf{21,3\%}$
- 12 a** $€ 163 \div 3 = € 54,33 \rightarrow \mathbf{€ 54}$
- b** $€ 108 \div 3 = € 36$
Ze besparen $€ 54 - € 36 = € 18$ per maand.
Dat is $€ 18 \div € 54 \times 100\% = \mathbf{33,3\%}$

Examentraining

Rijker of armer na Prinsjesdag?

1 *Bijvoorbeeld:*

- Naarmate het belastbaar vermogen stijgt, wordt over een groter deel van het vermogen belasting betaald.
- Naarmate het belastbaar vermogen stijgt, betaal je in verhouding / procentueel meer belasting over je vermogen

2 Het draagkrachtbeginsel houdt in dat over hogere vermogens in verhouding meer heffing moet worden betaald (aan de collectieve sector) dan over lagere vermogens.

Wie betaalt de hoogste heffing?

3 D

4 Het 60%-tarief geldt over (1) **het gedeelte boven de € 70.000**. Bij het gemiddelde percentage in box 1 doen ook de (2) **lagere** percentages voor een deel van het inkomen mee.

5 B

De overheid en onze economie

6 $(0,25 - 0,04) \times € 24.000 = \mathbf{€ 5.040}$

7 Duurdere auto's worden vaak door bedrijven voor mensen met hogere inkomens geleased. Deze mensen krijgen nu een hogere bijtelling en moeten meer belasting betalen.

Sparen voor de fiscus?

8 $0,05\% - 1,3\% = \mathbf{-1,25\%}$

9 Willem: 'In de afgelopen zestien jaar is het rentepercentage op spaargeld in Nederland met ongeveer (1) **97,5%** gedaald. Het totale spaargeld in Nederland bedraagt in 2021 ongeveer (2) **€ 399 miljard**.'

10 Belastbaar vermogen: $€ 83.500 - € 20.000 - € 50.000 = € 13.500$

Fictief rendement: $0,019 \times € 13.500 = € 256,50$ (of: € 256)

Vermogensrendementsheffing: $0,31 \times € 256,50$ (of € 256) = € 79,52 (of € 79,36) → **€ 79**

Opmerking: Niet afgeronde bedragen ook goed rekenen.